

Temat: Rozpad systemu kolonialnego i przemiany na Dalekim Wschodzie po II wojnie światowej .

Dzisiejsze zajęcia odnoszą się do treści podręcznika s. 275-286

I. Wojna domowa w Chinach.

1. Rywalizacja Partii Narodowej– Kuomintangu na czele z Czang Kaj-szekiem z partią komunistyczną – Komunistyczna Partia Chin, której przywódcą był Mao Tse-tung.
2. Zwycięstwo komunistów i utworzenie Chińskiej Republiki Ludowej – 1949 r. oraz Republiki Chińskiej na Tajwanie, gdzie schronili się przegrani z Czang Kaj-szekiem na czele.
3. Przemiany gospodarcze i społeczne w Chinach
  - a) nacjonalizacja przemysłu i reforma rolna polegająca na utworzeniu komun ludowych , w których zlikwidowano własność prywatną a ludność zmuszano do wykonywania określonych prac,
  - b) realizacja programu tzw. Wielkiego skoku (1958 r.), którego celem było przekształcenie Chin w państwo przemysłowe – zwróć uwagę na skutki,
  - c) chińska rewolucja kulturalna (1966 r.) – zwróć uwagę na cel główny, który przyświecał Mao Tse-tungowi i skutki dla kultury chińskiej.

II. Rozwój Japonii

1. amerykańska okupacja Japonii
2. budowa ustroju demokratycznego
3. intensywny rozwój gospodarczy (przemysł motoryzacyjny, maszynowy, elektroniczny, stoczniowy oraz sektor bankowy) – Japonia drugą potęgą gospodarczą świata w latach 70. XX wieku.

III. Wojna koreańska

1. Podział Korei wzdłuż 38 równoleżnika w 1945 r.
  - a) latem 1948 r. na południu przeprowadzono wybory, wyłoniono rząd, który został uznany przez ONZ za reprezentację państwa koreańskiego (Republika Korei)
  - b) na północy utworzono we wrześniu 1948 r. komunistyczną Koreańską Republikę Ludowo-Demokratyczną z Kim Ir Senem na czele,
2. Przebieg wojny
  - a) agresja Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej i wybuch wojny – 1950 r. – opanowanie przez KRL-D prawie całego terytorium RK
  - b) ofensywa sił ONZ – gen. Douglas MacArthur, w wyniku której wojska, głównie amerykańskie, zajęły prawie całą KRL-D
  - c) włączenie się do wojny Chin (ochotnicy chińscy).
3. zawarcie w Panmunżonie porozumienia w sprawie zawieszenie broni w 1953 r. – powrót do podziału wzdłuż 38 równoleżnika.

IV. Konflikt wietnamski

1. Wojna o niepodległość Indochin – klęska Francji - 1954 r.
2. Podział Indochin
  - a) Wietnam Południowy, w którym coraz większe wpływy uzyskiwali Amerykanie,
  - b) Demokratyczna Republika Wietnamu – Ho Chi Minh
3. Wybuch wojny wietnamskiej 1960 r.
  - a) koniec lat 50. XX w. nasiloną działalność Vietcongu – partyzantki komunistycznej w Wietnamie Południowym,
  - b) udział wojsk amerykańskich na prośbę władz południowowietnamskich,

c) wycofanie się USA,

c) zwycięstwo komunistów – powstanie Wietnamskiej Republiki Socjalistycznej - 1975 r.

V. Dekolonizacja Azji

1. Dawne posiadłości Francji.

a) powstanie Laosu (wojna domowa pomiędzy komunistami a siłami wspieranymi przez USA – zwycięstwo komunistów),

b) powstanie Kambodży – rządy Czerwonych Khmerów pod przywództwem Pol Pota – zwróć uwagę skutki dyktatury Czerwonych Khmerów.

2. Dawne posiadłości Wielkiej Brytanii.

a) niepodległość Birmy i Cejlonu w 1948 r., a w następnych latach Malajów (1957r.), Singapuru (1965 r.) i Hongkongu (1997),

b) Indie - działalność Indyjskiego Kongresu Narodowy na czele z Mahatmą Gandhi (lansował stosowanie tzw. biernego oporu) i Jawaharlalem Nehru (pierwszy premier Indii), która doprowadziła do wycofania się Brytyjczyków z Indii w 1947 r. i powstania dwóch rywalizujących ze sobą państw: Indii, w których dominowali hindusi i Pakistanu z przewagą muzułmanów (państwo to składało się z dwóch części zachodniej i wschodniej, która w 1971r. przekształciła się w Bangladesz).

VI. Dekolonizacja Afryki

1. Przed wybuchem II wojny światowej niepodległość miały: Egipt, Etiopia i Liberia, pozostałe obszary stanowiły posiadłości: brytyjskie, francuskie, włoskie, portugalskie, hiszpańskie, belgijskie.

2. Wojna o niepodległość Algierii (1954-1961).

3. Rok Afryki -1960 r. 17 krajów otrzymuje niepodległość.

4. Konflikty wewnętrzne w nowych państwach afrykańskich, które doprowadzają do powstanie Organizacji Jedności Afrykańskiej (OJA) – 1963 r.

VII. Państwa Trzeciego Świata.

1. Utworzenie Ruchu Państw Niezaangażowanych (NAM) w 1955 r. na konferencji w Bandungu.

2. Zróżnicowane tempo rozwoju państw Trzeciego Świata (np. Republika Korei i Singapur – szybki rozwój gospodarki, kraje arabskie – ukierunkowanie na eksploatację surowców, głównie ropy naftowej i gazu ziemnego, ogromne trudności krajów afrykańskich).

Zadanie 1.

Wykonaj polecenia związane z mapą.

a) Zamaluj na mapie:

- kolorem zielonym – kolonie Wielkiej Brytanii,
- kolorem niebieskim – posiadłości holenderskie.

b) Przyporządkuj wydarzeniom ich daty, a następnie zapisz w ramkach na mapie właściwe litery.

- A – konflikt Francji z siłami Ho Chi Minha
B – wsparcie armii z południa przez USA i ONZ podczas wojny z siłami Kim Ir Sena
C – wojna domowa i obalenie Czang Kaj-szeka
D – rządy Pol Pota

1. 1946–1949
2. 1950–1953
3. 1975–1979
4. 1946–1954

A – _____ B – _____ C – _____ D – _____

c) Podaj przyczyny udziału wymienionych państw w konfliktach na wskazanych terenach.

ZSRR – _____

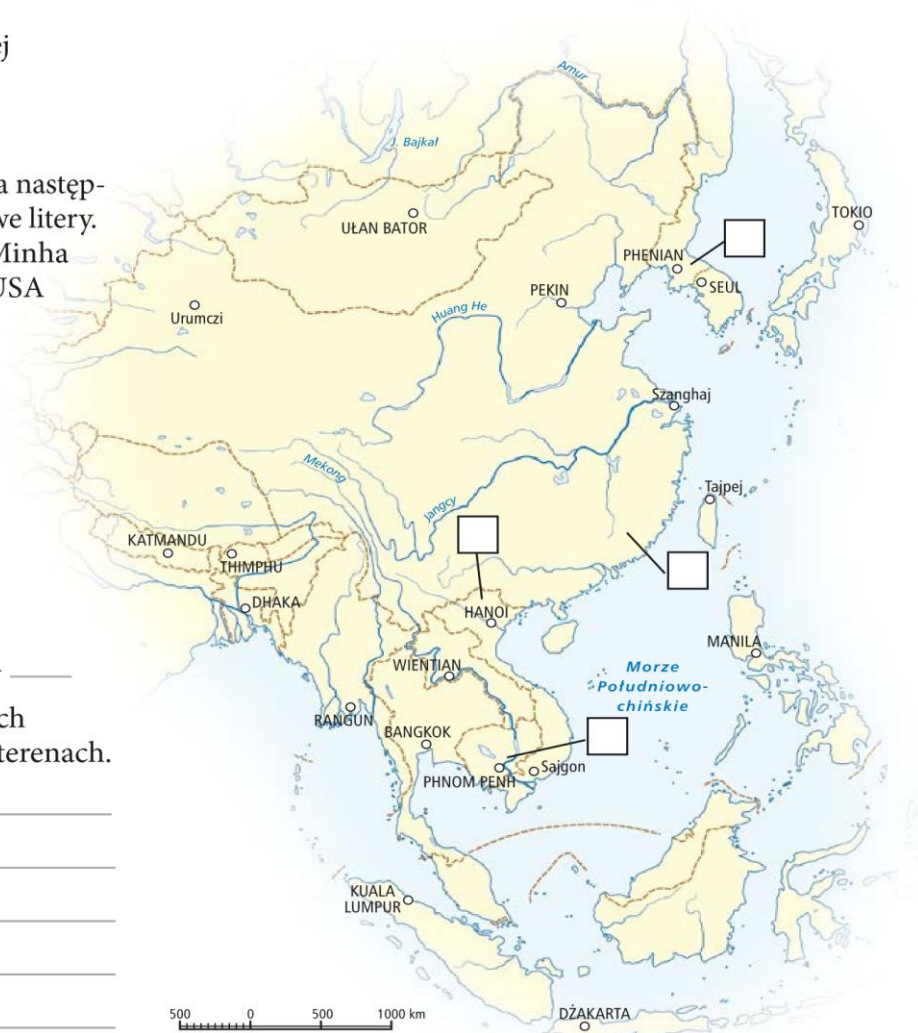
_____

USA – _____

_____

Francja – _____

_____

Zadanie 2.

Wyjaśnij pojęcia.

Wietkong

hunwejbini

„brudna wojna”

Panmundżon

Czerwona Gwardia

rewolucja kulturalna

Zadanie 3.

Przeczytaj tekst źródłowy, a następnie wykonaj polecenia.

Kadry robiły wszystko, byśmy wyzbyli się prywatnych dóbr, tego wszystkiego, co przypominało nam stare rządy.

Wyrzucicie produkty zachodnie, które jeszcze macie; nie malujcie się, nie ubierajcie pięknie, wyrzucicie książki i złoto!

[...] Jeżeli nie wyrzucicie [...] przedmiotów osobistego użytku, zostaniecie uznani za kapitalistów i wrogów wspólnoty.

Własność prywatna została zniesiona. [...]

Po zakazaniu religii, zniszczeniu posągów Buddy, wyrzuceniu mnichów chcieli także zlikwidować rodzinę. Dzieci miały opuścić rodziców. [...]

Nawet małżeństwa winne były się separować, jeżeli wymagała tego praca. Była [...]

„wolność”, która pozwalała związać się ściślej z robotą; nie miało się przecież żadnych rodzinnych kłopotów. W tym duchu myśląc, zabronili nam nawet indywidualnych posiłków: wszyscy jedliśmy w kantinie. [...]

Nie było już miast, targów, sklepów, restauracji, kawiarni, linii autobusowych, samochodów prywatnych, rowerów, szkół, książek, dzienników i czasopism. Nie było pieniędzy, zegarków, wakacji i świąt. Tylko wschodzące i zachodzące słońce, gwiazdy, noc, deszcz, który padał z nieba. I praca! Tylko praca na opustoszałej wsi.

Źródło: Haing Ngor* o reżimie Czerwonych Khmerów [w:] *Wiek XX w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1998, s. 351.

*Haing Ngor był kambodżańskim chirurgiem. Przeżył pod rządami Pol Pota cztery lata.

a) Wymień prawa i wolności łamane lub ograniczane przez Czerwonych Khmerów.

b) Wy tłumacz, jakie cele chcieli osiągnąć Czerwoni Khmerzy.

c) Oceń stosunek autora tekstu do reżimu kambodżańskiego. Uzasadnij swoje zdanie.

Zadanie 4.

Wpisz literę „P” przy zdaniach prawdziwych, a „F” – obok fałszywych.

- Tzw. Wielki skok to plan zakładający przekształcenie Chin z państwa rolniczego w przemysłowe.
- Reedukacja w Chinach polegała na przesiedlaniu inteligentów na wieś, gdzie mieli oni zakładać szkoły oraz uczyć pisanie i czytania rolników.
- Po II wojnie światowej w Japonii przeprowadzono wiele reform, dzięki którym z państwa militarystycznego stała się ona krajem demokratycznym.
- Konflikt koreański zakończył się przyłączeniem Korei Południowej do Korei Północnej i wprowadzeniem w całym kraju komunizmu.
- Przyczyną wojny domowej w Wietnamie była próba przywrócenia rządów francuskich.

Zadanie 5.

Wskaż przykłady tzw. biernego oporu.

stosowanie aktów przemocy

organizacja strajków oraz manifestacji

bojkot towarów

marsze pokoju

podkładanie bomb w miejscach publicznych

porywanie i więzienie ludzi

niepłacenie podatków

organizowanie ruchów zbrojnych

Zadanie 6.

Przeczytaj fragment tekstu źródłowego, a następnie wykonaj polecenia.

Niegdyś kolonie były niedostatecznie zarządzane, teraz miały nadmiar zarządców. „Niepodległość” bowiem oznaczała pełną suwerenność wraz ze wszystkim, co z tego statusu wynika. Gambia, licząca 300 tys. ludności, stanowiąca w zasadzie jedno miasto, otoczona z trzech stron przez Senegal, stała się państwem z rozbudowanym w pełni aparatem administracyjnym, co w końcu doprowadziło ją do bankructwa w 1981 r. Alternatywą było przekonanie tych małych, odrębnych części kolonii, by łączyły się w federacje, lecz rzadko działało to na dłuższą metę, a czasem wcale. Tworzyły się także dodatkowe szczeble zarządzania (często z dwiema izbami ustawodawczymi na każdym szczeblu)

oraz skomplikowane systemy bezpieczeństwa, służące utrzymaniu w ryzach wzajemnych nienawiści i lęku terytoriów o różnym stopniu rozwoju i różnym składzie rasowym.

[...]

Byłe kolonie padły w ten sposób ofiarą wielkiej plagi ludzkości XX w.: zawodowych polityków. Jeśli bowiem idea dekolonizacji opierała się na jakiejś zasadzie etycznej, to była nią wiara, że formy polityczne stanowią wartość najwyższą, są jednym kryterium państwowości.

Źródło: P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Londyn 1992, s. 681–682.

a) Wymień problemy, z którymi borykały się kolonie tuż po odzyskaniu niepodległości.

b) Wyjaśnij, dlaczego metropolie uznawały za podstawowy cel dekolonizacji nadanie kolonom takiej samej lub podobnej formy politycznej.

Zadanie 7.

Zaznacz literą A wydarzenie najwcześniejsze, a literą B – najpóźniejsze.

Wydarzenia	Oznaczenia
powstanie Organizacji Jedności Afrykańskiej	
wybuch powstania ludności arabskiej w Algierii	
rok Afryki	
utworzenie Ruchu Państw Niezaangażowanych	
oddzielenie się Pakistanu od Indii	